

Titulació	Tipus	Curs
Relacions laborals	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Oscar Molina Romo

Correu electrònic: oscar.molina@uab.cat

Equip docent

Juan Rodriguez Soler

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Grup 1 - Óscar Molina Romo - Espanyol

Grup 51 - Óscar Molina Romo - Espanyol

La docència de l'assignatura s'impartirà tenint en compte la perspectiva dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Objectius

- Proporcionar una visió general de la teoria sociològica sobre el conflicte, el consens i la negociació.
- Estudiar el procés d'institucionalització del conflicte
- Estudiar les relacions entre les institucions socials i el mercat de treball
- Estudiar el paper dels actors socials: sindicats, empresaris i Estat a les relacions laborals.
- Estudiar les transformacions dels Sistemes de Relacions Laborals.

Competències

- Assessorar organitzacions sindicals i empresarials i els seus afiliats.

- Contextualitzar els esdeveniments socials des d'un punt de vista global (geogràfic, històric, econòmic, ecològic, sociopolític o cultural).
- Demostrar que es comprèn la relació entre processos socials i dinàmica de les relacions laborals.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Expressar idees o fets d'una manera clara i persuasiva.
- Identificar, analitzar i resoldre els problemes i les situacions complexes des d'una perspectiva interdisciplinària (econòmica, històrica, jurídica, psicològica, sociològica).
- Identificar els fonaments de les principals àrees de relació jurídica i d'organització en el camp del treball humà.
- Redactar i formalitzar informes i escrits.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip

Resultats d'aprenentatge

1. Comparar els sistemes laborals a Espanya amb els de la resta de països.
2. Conèixer els conceptes bàsics de l'organització social del treball en l'empresa.
3. Conèixer els conceptes bàsics relacionats amb els agents socials de les relacions laborals.
4. Definir els conceptes bàsics de les relacions entre la societat i l'empresa.
5. Definir els sistemes de relacions laborals.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Distingir el vell corporativisme i el nou.
8. Distingir els objectius de les institucions nacionals i internacionals i els seus codis ètics.
9. Donar exemples de la posició dels agents socials en les relacions laborals.
10. Entendre els problemes derivats del conflicte en les relacions laborals.
11. Expressar idees o fets d'una manera clara i persuasiva.
12. Interpretar el debat dels agents socials i les seves iniciatives: socials, governamentals i empresarials.
13. Reconèixer els grups de pressió i l'acció col·lectiva.
14. Redactar i formalitzar informes i escrits.
15. Treballar de manera autònoma.
16. Treballar en equip.
17. Trobar el consens en les relacions laborals.

Continguts

TEMA I. Treball i ocupació dins del capitalisme contemporani

- 1.1 Fordismo i post-fordismo: teoria de la regulació y norma social de l'ocupació
- 1.2 Societat informacional, especialització flexible y empresa xarxa
- 1.3 Teories postmodernes i tesis de la fi del treball

TEMA II. Teories del consens

- 2.1. L'escola d'Oxford: l'enfocament pluralista de les relaciones laborals
- 2.2 L'institucionalisme en les relaciones laborals
- 2.3 La teoria de sistemes en les relaciones laborals

TEMA III. Teories del conflicte

- 3.1 La teoria marxista de les relaciones laborals: R. Hyman

3.2 Les teories marxistes del control

3.2 El poder dins de la teoria de Foucault

3.3 Critical management studies: poder i control en les relaciones laborals

TEMA IV. EL paper d l'estat en les Relacions Laborals

4.1 Teories del neocorporatisme i les relacions laborals

TEMA V. Europeïtzació/transnacionalització de les Relacions Laborals

5.1 Europeïtzació de les relaciones laborals y model social europeu

5.2 Respostes a la Europeïtzació/transnacionalització de les relaciones laborals: solidaritat transnacional i solidaritat excoent

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
CLASSE INTERACTIVA: LECCIÓ MAGISTRAL I PARTICIPACIÓ	22,5	0,9	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17
TUTORITZACIÓ ACTIVA PRÀCTIQUES I TREBALL DE GRUP	22,5	0,9	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17
Tipus: Autònomes			
Estudi	100	4	1, 2, 3, 6, 9, 10, 15

La metodologia del curs és activa i participativa. La docència de l'assignatura serà presencial. Els alumnes tindran una setmana de classe magistral i una setmana de pràctiques a l'aula. En les classes pràctiques els alumnes hauran d'aplicar els coneixements teòrics adquirits a través de l'anàlisi de casos reals de les relacions laborals. Les pràctiques es realitzaran a l'aula de manera grupal i seran avaluades al llarg del curs. Els alumnes deuran també confeccionar un glossari de pràctiques en el qual les pràctiques realitzades a l'aula es presentaran per escrit, al final del curs, complementant-se amb anàlisi i referències a lectures complementàries.

Conductes Fraudulentes: Un alumne que copii o intenti copiar a un examen tindrà un 0 en l'assignatura i perdrà el dret a la re-avaluació. Un alumne que presenti una pràctica en la que hi hagi indicis de plagi o que no pugui justificar els arguments de la seva pràctica obtindrà un 0 i rebrà una advertència. En cas de reiteració de la conducta, l'alumne suspendrà l'assignatura (0) i perdrà el dret a la recuperació

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
DOSSIER DE PRÀCTIQUES	40%	2	0,08	1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17
EXAMEN	40%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17
PRÀCTIQUES A L'AULA	20%	1	0,04	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Avaluació contínua

1. Pràctiques a l'aula: 20% nota

2. Dossier de pràctiques: els alumnes presentaran per escrit, al final del curs, un dossier de les pràctiques a l'aula. Aquest dossier inclourà els anàlisis dels exercicis així com reflexions ampliades amb referències a les lectures de la bibliografia obligatòria, recomanada o altres. 40% nota

3. Examen individual: 40% nota

Avaluació única

1. Examen individual: 40%

2. Dossier de pràctiques: 40%

3. Anàlisi de conflicte laboral: 20%

Re-avaluació

Han de fer la re-avaluació aquelles persones que obtinguin menys d'un 3,5 a l'examen individual. Si s'obté una puntuació superior al 3,5 a l'examen individual, es farà mitjana amb la resta de components de l'avaluació continuada. Si el resultat d'aquesta mitjana és inferior a 5, l'alumne té dret a fer la re-avaluació

L'alumnat serà avaluable sempre que hagi realitzat un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Si el valor de les activitats realitzades no arriba a aquest llindar, el professor/a de l'assignatura pot considerar l'estudiant com a no avaluable

Ús d'intel·ligència artificial (IA)-Ús restringit:

"Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en el desenvolupament dels exercicis, i només per a tasques de suport com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos o les traduccions. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat."

Bibliografia

Tema I

Bibliografia bàsica

Hyman R. (1994) "La teoría de la producción y la producción de la teoría", en Pollert, A. (comp.): ¿Adiós a la flexibilidad?. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social

De la Garza, E., Celis Ospina, J.C., Olivo Pérez, M.A., Retamozo, M. (2007): "Crítica de la razón para-post moderna (Sennet, Bauman, Beck)", Revista Latinoamericana de Estudios del Trabajo (RELET), 12(19): 9-38

Bibliografia complementària

Alonso, L.E. (1999): Trabajo y ciudadanía. Estudios sobre la crisis de la sociedad salarial. Madrid: Trotta.

Alonso, L.E. (2006): "Centralidad del trabajo y cohesión social: ¿una relación necesaria?", Gaceta Sindical, no. 7: 101-126.

Boyer, R. (2007): Crisis y regímenes de crecimiento: una introducción a la teoría de la regulación. Madrid: Miño y Dávila.

Castel, R. (1997): La metamorfosis de la cuestión social. Una crónica del salariado. Buenos Aires: Paidós.

Castells, M. (1997): La era de la información. Economía, sociedad y cultura. Vol. 1 La Sociedad Red. Madrid: Alianza Editorial.

Graeber, D. (2018) Trabajos de mierda. Barcelona: Ariel

Miguélez, F.; Prieto, C. (2001): "Crisis del empleo y de cohesión social", Cuadernos de Relaciones Laborales, no. 19: 223-240.

Miguélez, F.; Prieto, C. (2009): "Transformaciones del empleo, flexibilidad y relaciones laborales en Europa", Política y Sociedad, Vol. 46, no. 1-2: 275-287.

Pollert, A. (1994.): ¿Adiós a la flexibilidad?. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.

Prieto, C. (2000): "Trabajo y orden social: de la nada a la sociedad del empleo (y su crisis)", Política y Sociedad, Vol. 34: 19-32

Prieto, C. (2002): "La degradación del empleo o la norma social del empleo flexibilizado", Sistema. 168-169: 89-106

Tema II

Bibliografia bàsica

García Calavia, M. (2004) "Los «buenos» tiempos de las «relaciones industriales»: Una aproximación sociológica" en *Cuadernos de Relaciones Laborales*, 22:89-111

Cruz Villalón, J. (2016) "Nuevas funciones de la negociación colectiva y alternación de su marco normativo" en *Revista de Economía Laboral* 13 (2): 6-33

Bibliografia complementària

Commons, J.R. (1967). Trade Unions and Labour Problems. New York: Augustus . Kelly Editors

Dunlop, J.T. (1978). Sistemas de relaciones industriales. Barcelona: Peninsula

Fernández Steinko, A. (2002). Experiencias participativas en economía y empresa. Madrid: siglo XXI.

Köhler, H. D.; Martín Artiles, A. (2009). Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales. Madrid: Delta Publicaciones.

Martín Artiles, A. (2003). Teoría de las relaciones laborales. Barcelona: UOC.

Perlman, S. (1962). Teoría del Movimiento Obrero. Mexico: Aguilar

Polanyi, K. (1989). *La gran transformación*. Madrid: La Piqueta.

Tema III

Bibliografía bàsica

Hyman, R. (1981). ¿Qué son las relaciones laborales?. Relaciones industriales. Una introducción marxista. Madrid: Ediciones Blume

Kights, D. y Willmott, H. (2007): 'Poder y Subjetividad en el Trabajo: de la Degradación a la Dominación en las Relaciones Sociales', en Fernández Rodríguez, C.J. (2009), Vigilar y organizar. Una introducción a los Critical Management Studies, Siglo XXI, Madrid,

Bibliografía complementària

Braverman. H. (1974): Labour and monopoly capital: the degradation of work in the twentieth century. New York: MonthlyReviewPress.

Burawoy, M. (1989): El consentimiento en la producción. Los cambios del proceso productivo en el capitalismo monopolista. de Burawoy. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

Edwards, R. (1982): Las transformaciones de la fábrica en el siglo XX. Madrid: Alianza.

Fernández Rodríguez, C.J. (2009), Vigilar y organizar. Una introducción a los Critical Management Studies, Siglo XXI, Madrid,

Foucault, M (1996). La verdad y las formas jurídicas. Barcelona: Gedisa

Hyman, Richard (1981). Relaciones industriales. Una introducción marxista. Madrid: Ediciones Blume

Hyman, Richard (2001). Understanding European Trade Unions. London: Sage.

Tema IV

Bibliografía bàsica

Schmitter, P. (1985) "Neocorporatismo y estado" en REIS 31:47-78

Sanz de Miguel, P. (2021) "Corporatismo y coproducción en la lucha contra el empleo irregular. Un estudio de caso" en Revista Española de Sociología. 30(4), a77.

Bibliografía complementària

Esping-Andersen, G. y Palier, B. (2010). Los tres grandes retos del Estado de bienestar. Barcelona: Ariel

Köhler, H. D.; Martín Artiles, A. (2009). Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales. Madrid: Delta Publicaciones.

Martín Artiles, A. (2003). Teoría de las relaciones laborales. Barcelona: UOC.

Offe, C. Schmitter, P. (1995) "Las paradojas y los dilemas de la democracia liberal" en Revista Internacional de filosofía política, núm. 6: 5-30

Pérez Yruela, M; Giner, S. (1985) "Corporatismo: el estado de la cuestión" en REIS 31:9-46

Royo, Sebastian (2002). A new century of corporatism?. London: Praeger

Schmitter, P (1992) Teorías del neocorporatismo: Ensayos de Philippe C. Schmitter Guadalajara (México): Universidad de Guadalajara

Tema V

Bibliografia bàsica

Jepsen, M. y Serrano, A. (2011): "El modelo social europeo. La frágil producción política de un proyecto social comunitario", Pasajes: revista de pensamiento contemporáneo. 35:53-66

Beneyto, P. i Rocha, J. (2014) "[Crisis económica, acción sindical y relaciones laborales transnacionales en la Unión Europea](#)" Actas del XI Congreso Español de Sociología, Facultad de Ciencias Políticas y Sociología Universidad Complutense de Madrid 10-12 de julio de 2013 / coord. por [Heriberto Cairo Carou](#), [Lucila Finkel Morgenstern](#), Vol. 4, 2014 (Adenda) págs. 275-282

Bibliografia complementària

Afonso, A. and Rennwald, L. (2018). "Social class and the changing welfare state agenda of radical right parties in Europe". In: Manow P, Schwander H and Palier B (eds) Welfare Democracies and Party Politics: Explaining Electoral Dynamics in Times of Changing Welfare Capitalism. Oxford: Oxford University Press, pp. 171-196.

Bieler, A. and R. Erne. 2015 "Transnational Solidarity? The European Working Class in the Eurozone Crisis" in: L. Panitch and G. Albo (eds.) Transforming Classes, Socialist Regist

Connolly, G. Stefania, M and Martínez Lucio, M. (2014). "Trade union renewal and the challenges of representation: Strategies towards migrant and ethnic minority workers in the Netherlands, Spain and the United Kingdom". European Journal of Industrial Relations, 20(1), pp. 5-20.

Fichter, M. (2008). "German Trade Unions and Right Extremism: Understanding Membership Attitudes", European Journal of Industrial Relations, 14(1), pp. 65-84.

Keune, M. and Marginson, P. (2013). Transnational Industrial Relations as Multi-Level Governance Interdependencies in European Social Dialogue. British Journal of Industrial Relations, 51(3), pp. 473-497

Standing, G. ¿Por qué el precariado no es un concepto espurio?, Sociología del Trabajo, 82, pp.

Stöss, R. (2017). Trade unions and right-wing extremism in Europe. Friedrich-Ebert-Stiftung, Berlin.

Yilmaz, F. (2016) How the Workers Became Muslims. Immigration, Culture, and Hegemonic Transformation in Europe. University of Michigan Press

Programari

No

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	51	Espanyol	primer quadrimestre	tarda

(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	51	Espanyol	primer quadrimestre	tarda